

tartalmazó nevek (a korpuszban elsősorban tárgynevek) írásmódja jobban ki van téve a köznévi írásgyakorlatban megjelenő változásoknak (433–451).

7. Az igényesen szerkesztett, sok táblázatot, diagramot tartalmazó kötet méltán keltetheti fel a figyelmet az alcímben is jelzett névtani „mostohagyerekek” vizsgálata iránt, bár korántsem fed le minden lehetséges, a személy- és helyneveken túli névtípust.

KOZMA JUDIT

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8294-2178>

Nyelvtudományi Intézet

„A véges végtelen.” Tanulmányok Vörös Ferenc 60. születésnapjára

Szerkesztők: HAJBA RENÁTA – TÓTH PÉTER. Savaria University Press, Szombathely, 2017. 184 lap

1. A Vörös Ferenc 60. születésnapjára készült kötet 19 írást tartalmaz, melyek – az elsősorban köszöntő jellegűeken túl – a nyelvtudomány több diszciplináját képviselik (dialektológia, stilsztika, nyelvtudomány-történet, szociolingvisztika, névtudomány). Ezek közül a hét névtani témájú tanulmányt ismertetem a következőkben. A kötet az ünnepelt köszöntésével kezdődik, melyben a szerkesztők röviden ismertetik Vörös Ferenc munkásságát (11–12); ezt követik az egyes szerzők írásai.

2. BAUKO JÁNOS tanulmánya a névszemiotikai tájképben előforduló extralingvális jeleket vizsgálja (13–26). A névszemiotikai tájképet a névtáblákon, köztereken lévő feliratokon, különböző felületeken szereplő tulajdonnevek, illetve ezeket kísérő extralingvális jelek (emléma, fénykép, rajz, szobor stb.) alkotják. A nyelvi tájkép az emberek által formálódik, s kutatása interdiszciplináris jellegű, felhasználja több tudományterület eredményeit. A szerző példákkal és képekkel mutatja be a személynevekre, helynevekre és intézménynevekre utaló extralingvális jeleket.

BENŐ ATTILA egy számítógépes adatbázist állított össze a román eredetű magyar családneveket érintő eddigi kutatások alapján, s e családnevek hangalaki, morfológiai szerkezetének módosulásait vizsgálja a fonológiai és morfológiai adaptáció szempontjából (27–32). A hangtani adaptációs eljárás során a fonémacsere, a mássalhangzó-torlódás feloldása és a hangrendi kiegyenlítődés dominál, a morfológiai jelenségek közül pedig a képzőcsere és az analógiás képzők érvényesülése. Ezekre láthatunk példákat tanulmányában.

BEREGSZÁSZI ANIKÓ és CSERNICKÓ ISTVÁN az ukrainai kisebbségek névhasználatának jogi szabályozását ismerteti, különös tekintettel a kisebbségi magyarokra (33–42). Bemutatják a névhasználatra vonatkozó jogszabályok történeti változásait a szovjet időszak végétől napjainkig, majd kifejtik, hogy a jogi szabályozás milyen gyakorlati problémákba ütközik (pl. a cirill betűs átírásban és az asszonynevek használatában).

FARKAS TAMÁS tanulmánya a tulajdonnévanyagot érintő nyelvújító törekvéseket és módszereket mutatja be (59–65). Míg a családnév-változtatások és a településnév-rende-

témaköre jól feldolgozottnak számít a szakirodalomban, a keresztnévanyag magyarítására eddig nem irányult rendszerezettebb figyelem. Ezért tanulmányában e névfajtákra együttesen koncentrálna tárgyalja a nemzeti névanyag kialakításának főbb módjait: új nevek létrehozása, adása, népszerűsítése, régi nevek felelevenítése és idegen nevek fordítása.

KOVÁCS ANDRÁS a kárpátaljai, magyarlakta Som település nemhivatalos keresztnévek nemhivatalos használatát vizsgálja tanulmányában (109–117). Kérdőíves és interjú adatgyűjtésében arra kereste a választ, hogy miért vesz fel valaki a hivatalos nevével eltérő, de a naptárban szereplő keresztnévet, mi a motivációja a névválasztásnak, hogyan viszonyul a névviselő a saját nevéhez. A hat esettanulmányban ezek lélektani szempontjait is vizsgálja.

MISAD KATALIN írása a többségi szlovák nyelvnek a magyar kisebbség írásbeli névhasználatára gyakorolt hatását mutatja be (127–133). A település-, a domborzati és az intézménynevek magyarra fordításakor felmerülő problémákra irányítja a figyelmet, és a helyesírásban felismerhető interferenciajelenségeket figyel meg, majd kitér a helyi kisebbség nyelvi tervezési törekvéseire is.

ZOPUS ANDRÁS rövid áttekintést ad a magyar családnevek kialakulásáról, majd egy 17. századi csíkszentkirályi névanyagot feldolgozó, készülő történeti családnévszótár felépítését mutatja be (157–170). A mutatóként közölt rövid szócikkek a Régi magyar családnevek szótárának mintájára a családnevek történeti adatait, etimológiáját és a névadás lehetséges motivációját tartalmazzák.

3. A tanulmánykötet névtani írásai között változatos témákat találhatunk, melyek méltón köszöntik az ünnepeltet. A kötetet Vörös Ferenc publikációs listája zárja (171–189), melynek gazdagsága jól mutatja az ünnepelt szakma iránti elhivatottságát és tudományos tevékenységét.

FAZEKAS ESZTER

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8190-2935>

ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar

A Névtani Értesítő szerkesztőségébe 2019-ben beérkezett magyar névtani kiadványok

BAUKO JÁNOS 2019. *Társadalom és névhasználat. Magyar névtani kutatások Szlovákiában.* Magyar Névtani Értekezések 8. Magyar Nyelvtudományi Társaság – ELTE BTK Magyar Nyelvtörténeti, Szociolingvisztikai, Dialektológiai Tanszéke, Budapest. <https://doi.org/10.26546/4891109>

KOVÁCS ÉVA 2018. *A Százdi alapítólevél mint helynévtörténeti forrás.* A Magyar Névarchívum Kiadványai 48. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen.